

Jukka Huotari/ams

30.12.1993

1 (5)

JOHTOKUNNAN KOKOUS

Aika	keskiviikko 29.12.1993 klo 9.30	
Paikka	Valtion vakuusrahasto Fabianinkatu 8, Helsinki	
Läsnä	Pekka Laajanen	puheenjohtaja
	Matti Vuoria	varapuheenjohtaja, asioiden 5-15 aikana
	Pertti Kettunen	jäsen, asioiden 5-15 aika- na
	Pentti Talonen	"
	Eva Liljeblom	jäsenen sijainen, asioiden 5-15 aikana
	Antti Lehtinen	varajäsen
	Heikki Niskakangas	" , asioiden 1-11 aikana
	Jorma Aranko	pysyvä asiantuntija, asi- oiden 5-15 aikana
	Peter Nyberg	pysyvä asiantuntija
	Heikki Koivisto	johtaja
	Liisa Halme	apulaisjohtaja
	Tuomas Hinttula	asian 5 aikana
	Jukka Huotari	sihteeri

1
Kokouksen avaus Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2
Kokouksen päätösvaltaisuus ja sihteeri

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

Johtokunnan kokouksen sihteeriksi valittiin Jukka Huotari.

3
Pöytäkirjan tarkastaminen

Päätettiin, että johtokunnan kokouksesta laadittava pöytäkirja tarkastetaan siten, että johtokunnan puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi pöytäkirjan allekirjoittaa

9

Vakuusrahaston omistamien Nokia Oy:n kantaosakkeiden vaihtaminen SITRAN omistamiin Nokia Oy:n etuosakkeisiin

Heikki Koivisto esitteli liitteenä 4 olevan muistion perusteella vakuusrahaston omistamien Nokia Oy:n kantaosakkeiden vaihtamista SITRAN omistamiin Nokia Oy:n etuosakkeisiin.

Johtokunta päätti hyväksyä Valtion vakuusrahaston omistamien Nokia Oy:n kantaosakkeiden vaihtamisen SITRAN omistamiin Nokia Oy:n etuosakkeisiin vuoden 1993 aikana siten, että osakkeiden vaihtosuhteena käytetään ko. osakkeiden 10.12.1993 laskettua pörssikurssien kuuden kuukauden keskiarvoon perustuvia arvoja. Osakkeiden luovutushintoina käytetään Helsingin Arvopaperipörssissä 21.12.1993 vahvistettuja ko. osakkeiden osto- ja myyntinoteerausten keskiarvoja.

Johtokunta päätti valtuuttaa johtaja Heikki Koiviston ja apulaisjohtaja Liisa Halmeen allekirjoittamaan Valtion vakuusrahaston nimissä em. osakkeiden vaihtokirja.

10

Vakuusrahaston omistamien eräiden pörssi-osakkeiden realisointi

Johtokunta keskusteli vakuusrahaston ja Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy:n omistamien arvopapereiden realisointisuunnitelmasta. Johtokunta valtuutti johtaja Heikki Koiviston tarvittaessa huolehtimaan mm. [REDACTED] myymisestä Arsenalin nimissä kuitenkin aina vähintään kaupantekopäivän pörssikurssiin.

11

Turun Alueen Säästöpankkia ja Turun Suomalaista Säästöpankkia koskevat vahingonkorvauskanteet

Heikki Koivisto ja Jukka Huotari selostivat liitteenä 5 olevan muistion perusteella TASP- ja TSSP-vahingonkorvauskanteiden nykytilaa. Vakuusrahaston käyttämät asianajajat Brander & Manner [REDACTED] sekä Laaksonen & Soisalo [REDACTED] ovat todenneet, että vahingonkorvauskanteiden nostamiselle pankkien hallituksen jäseniä vastaan ei ole.

Johtokunta keskusteli asiasta ja päätti, että TASP:n ja TSSP:n erityistarkastuksissa esiin tulleet pankin johdon laiminlyönnit ja huolimattomuudet ovat sellaisia, joiden perusteella pankin johtoon tulisi kohdistaa vahingonkorvausperusteisia vaatimuksia. Johtokunta edellytti, että vakuusrahaston toimiva johto jatkaa sekä TASP:n

että TSSP:n vahingonkorvauskanteiden valmistelua Brander & Manner asianajotoimiston kanssa ja että perustellut kanteet asioista jätetään Turun käräjäoikeudelle.

Johtokunta edellytti vielä, että [REDACTED] tulee kirjallisesti perustella kieltäytymisensä juttujen ajamisesta.

12
Valtion vakuusrahaston tiedotuslehti

Merkittiin, että johtokunnan jäsenille esiteltiin liitteenä 6 oleva vakuusrahaston tiedotelehti. Johtokunta keskusteli lehden sisällöstä ja jake-
lusta ja totesi, että tiedote ei sellaisenaan palvele vakuusrahaston tarkoitusta. Johtokunta edellytti, että julkaisua muokataan tarkoituksenmukaisempaan muotoon.

13
Omaisuuksienhoitoyhtiö Arsenal Oy

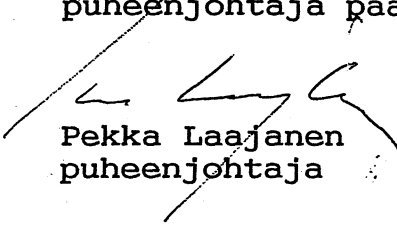
Johtokunta keskusteli Omaisuuksienhoitoyhtiö Arsenal Oy:n toiminnoista ja edellytti, että Arsenalin toiminnoista esitetään johtokunnan seuraavassa kokouksessa katsaus sekä selvitetään Arsenalin hallituksen ja vakuusrahaston johtokunnan toimivaltasuhdetta.

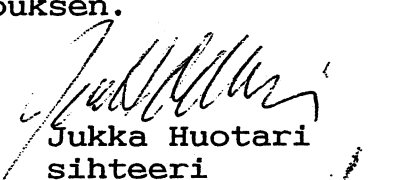
14
Kokouksen päätökset

Merkittiin, että kokouksen kaikki päätökset tehtiin yksimielisesti.

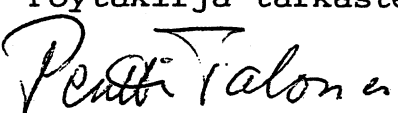
15
Kokouksen päättäminen

Todettiin, että muita asioita ei ollut, joten puheenjohtaja päätti kokouksen.

Pekka Laajanen
puheenjohtaja

Jukka Huotari
sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu 17. 1 .1994.

Pentti Talonen

ASIANAJOTOIMISTO
LAAKSONEN & SOISALO

AURAKATU 5 A 12 20100 TURKU
Puh. (921) 2333 511 Fax (921) 328 373

Suomen Asianajajaliiton jäsen

Turku, 27.12.1993

AS/HO

Valtion Vakuusrahasto

Fabianinkatu 8

00130 HELSINKI

Fax 90-662 942

ATTN: Jukka Huotari

1 (6)
LIITE 5

Asia: Turun alueen Säästöpankin ja Turun Suomalaisen Säästöpankin päättävien elinten jäsenten ym. vahingonkorvausvastuu.

Olen perehtynyt Arthur Andersenin toimiston tilintarkastajien laatimaan muistioon erityistarkastuksesta, kursorisesti mainitun toimiston minulle lähettämiin yhdeksään asiakirjammappiin, jotka sisältävät yksityiskohtaista tietoa erityistarkastuksessa mainituista velallistahoista sekä asianajajien lausuntoihin.

Viimeksi mainittujen osalta totean aluksi, etten ole niissä havainnut mitään moitittavaa. Lausunnot ovat varovaisia kannanottoja. Tämä on toisaalta täysin ymmärrettävää, koska kysymyksessä olevan kaltainen problematiikka on meillä uutta eikä sellaiseen ole aikaisemmin juurikaan jouduttu ottamaan kantaa.

Vahingonkorvausvastuun toteuttamisen aineelliset ja muodolliset edellytykset

Säästöpankkien toimintaan on vuoden 1990 osalta sovellettu vuoden 1969 säästöpankkilakia, joka on kumottu 1.1.1991 voimaan tulleella säästöpankkilailalla. Talletuspankkien toiminnasta annettu laki on niinikään tullut voimaan vuoden 1991 alusta lukien.

Vanhan säästöpankkilain (VSPL) 48 §:n pääsäännön mukaan säästöpankki saa antaa luottoa ainoastaan turvaavaa vakuutta vastaan. Tätä säännöstä täydentävät mainitun lain 47 §:n, 49 §:n ja 51 §:n säännökset. Turvaavan vakuuden arvioiminen kuuluu luottoa myöntävälle säästöpankin elimelle.

Näitä lain säännöksiä täydentävät säästöpankkien säännöissä olevat määräykset sekä pankin sisäisessä toiminnassa annetut määräykset mm. enimmäisprosenttiosuudet vakuuksien käyvästä arvosta ym.

Vahingonkorvausvastuun toteuttamisen muodollisten edellytysten osalta on ensinnä kiinnitettävä huomio kanneaikaan. VSPL:ssä ei kanneaikaa ollut laissa säädetty. Nykyisessä säästöpankkilaissa sen sijaan kanneaika on rajoitettu kolmeen vuoteen. Ottaen huomioon uuden lain voimaantulosäännöksen tätä kanneaikaa sovelletaneen myös vanhan lain voima- saoloaikaan perustuvaan vahingonkorvauskanteeseen.

Muodollisena edellytyksenä on harkittava myös vastuuvapauden myöntämisen merkitystä kanteen nostamiselle. Säästöpankkilain 131 §:n 2 momentissa on säädetty, milloin isäntien kokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä ei estä säästöpankkia nostamasta kannetta. Vastaavanlaista säännöstä ei sisältynyt VSPL:ään. Uuden lain voimaantulosäännös huomioonottaen tätäkin lienee nyt sovellettava.

Osakeyhtiöoikeudessa on yhtiökokouksella katsottu olevan oikeus myöntää vastuuvapaus siinäkin tapauksessa, että hallituksen jäsenet selvästi ovat korvausvelvollisia yhtiölle. Vastuuvapauden myöntämisen on katsottu estävän vahingonkorvauskanteen nostamisen, lukuunottamatta tapauksia, joissa yhtiön tilinpäätöksestä eikä tilintarkastuskertomuksesta käy ilmi yksittäinen toimenpide tai laiminlyönti, josta korvausta vaaditaan. Tähän samaan periaatteeseen viitanee säästöpankkilain 131 §:n 2 momentin loppuosa.

Säästöpankkilain systematiikka vastuuvapauden myöntämisen osalta lienee ymmärrettävä samalla tavoin, eli että isäntien kokouksen asianmukaisessa järjestyksessä tekemä päätös vastuuvapauden myöntämisestä estää pääsääntöisesti vahingonkorvauskanteen nostamisen. Kanne voidaan kuitenkin menestyksellään nostaa niissä tapauksissa, joissa pystytään osoittamaan, ettei isäntien kokoukselle ole tilinpäätöksessä tai tilintarkastuskertomuksessa taikka muutoin annettu olennaisesti oikeita ja täydellisiä tietoja kanteen perusteena olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä. Viimeksi mainitulla toimenpiteellä voitaneen tarkoittaa esimerkiksi yksittäistä lainanmyöntämispäätöstä, jossa toimivalta on ylitetty tai joka päätös on perustunut tietoisesti väärään vakuusarvoon.

Hallussani olevista asiakirjoista ei tosin voi päätellä, minkälaista tietoa isäntien kokoukselle on varsinaisten tilinpäätösasiakirjojen, ts. tuloslaskelman ja taseen sekä tilintarkastajien lausunnon lisäksi annettu. Käytännöstä saatujen tietojen perusteella oletettavaa kuitenkin on, ettei juurikaan muita asiakirjoja tai tietoja isäntien kokoukselle esitetä.

Näin ollen sellaiset asiat, kuten Turun alueen Säästöpankin osalta [REDACTED] sekä [REDACTED] myönnettyjen luottojen vakuuksien arvostus ja luototusmenettely tuskin on tullut isäntien kokouksen tietoon, ja vastaavasti, Turun Suomalaisen Säästöpankin osalta [REDACTED] vakuuksien arviointi ja luototus.

Vahingonkorvauskanteiden mahdollisista vastaajista

Säästöpankin hallituksen tehtävänä on pankin toiminnan johto lain ja pankin sääntöjen mukaan. Vahingonkorvausvastuun ulottaminen hallitukseen ja sen yksittäiseen jäseneseen edel-

lyttäisi kuitenkin tuottamuksen osoittamisen hallituksen tai hallituksen jäsenen toiminnassa yksittäistapauksittain. Tehtävää vaikeuttaa etenkin se, että hallituksen pöytäkirjat ovat yleensä päätöspöytäkirjoja eikä esimerkiksi suullisessa esittelyssä hallituksen jäsenten tietoon tulleita seikkoja voitane helposti jälkeinpäin osoittaa. Myös hallituksen valvontavelvollisuuden laiminlyönti on vaikea käytännössä näyttää toteen.

Pankkien toimitusjohtajien osalta on huomattava ensinnäkin, että vastuuvapauspäätös vapauttaa toimitusjohtajat vastuusta edellä mainitussa laajuudessa. Sen seikan yksityiskohtainen selvittäminen, milloin toimitusjohtajan yksittäinen teko on jäänyt vastuuvapauspäätöksessä käsittelemättä säästöpankkilain 131 §:n 2 momentissa säädetyssä merkityksessä, lienee asianajollisesti erittäin vaikeata. Sama koskee toimitusjohtajien valvontavelvollisuutta alaisiinsa nähden.

Vahingonkorvausvastuu voidaan ulottaa säästöpankkilain mukaan myös tilintarkastajiin. Tällöin on pystyttävä osoittamaan tilintarkastajan tai tämän apulaisen tahallisuus tai huolimattomuus. Tehtävä on vaikea. Kun ulkopuolinen tilintarkastaja joutuu pakostakin luottamaan enenevässä määrin pankin sisäiseen tarkastukseen ja siltä saamiinsa raportteihin, voitaneen ulkopuolisen tilintarkastajan tuottamukseksi lukea vain sellainen seikka, jossa vahinkoa aiheuttanut tapahtuma on tilintarkastuksessa tullut tilintarkastajan tietoon, mutta tämä ei ole edelleen tilintarkastusasiakirjojen yhteydessä esittänyt seikkaa pankin hallitukselle. Erityistarkastusasiakirjasta käy ilmi, että esimerkiksi Tilintarkastusyhteisö Wideri on Turun alueen Säästöpankin osalta kiinnittänyt huomiota erinäisiin puutteellisuuksiin pankin tulosseurannassa ja raportointijärjestelmässä sekä vakuusvaikeuksiin. Näiden valvontaraporttien kautta vastuu toimenpiteistä on siirtynyt pankin hallitukselle. Mikäli taas isäntien päätöksellä on nämäkin valvontaraportit käsitelty ja hyväksytty tilinpäätös sellaisenaan, kanteen nostaminen ei

enää liene mahdollista.

säästöpankkien valtuutettujen toimintaa valvoo pääsääntöisesti hallitus. Valtuutetuilla on kuitenkin laista ilmenevä itsenäinen vastuu ja heille myönnetään vastuuvapaus isäntien kokouksessa. Vastuuvapauden myöntämisestä on tällöinkin voimassa, mitä edellä on lausuttu. Yksittäisenä toimenpiteenä tulisi näyttää toteen, ettei esimerkiksi Turun Suomalaisen Säästöpankin osalta luottovaltuutetulle, [REDACTED]

[REDACTED] ulos maksetun 29 miljoonan markan luoton osalta myönnetty vastuuvapautta.

Vahingonkorvauksien määrästä

Vahingonkorvauksien määrien esittäminen on tässä vaiheessa vaikeata. Eräiltä osin määrät eivät ole lopullisesti selvillä, koska vakuuksia on realisoimatta. Niiltä osin taas, kun luottotappiot on säästöpankkien toimesta vahvistettu ja poistettu, määrät ovat ainakin osittain selvät.

Kun mahdollisessa vahingonkorvausoikeudenkäynnissä joudutaan vastaajalta/vastaajilta vaatimaan yksilöity vahingonkorvausmäärä, tämän yksilöiminen tulisi jättää myöhempään vaiheeseen, mikäli kanteet päätetään nostaa. Kannetta kirjoitettaessa vahingonkorvauksen määräksi voitaisiin kirjoittaa maksimaalinen luottotappio, jota on aina mahdollista oikeudenkäynnin aikana supistaa ja pienentää. Sen sijaan määräaikaisen kanteen osalta vahingonkorvauksen määrää ei voida enää kanneajan mentyä umpeen nostaa.

Lopputoteamuksia

Tämän kannanoton laatimista on vaikeuttanut lyhyt määräaika ja ennenkaikkea materiaalin laajuus, johon ei edes kaikilta

välttämättömiltä osin ole ollut tilaisuutta tutustua. Varovaisen asianajajan ohje olisi, ettei kanteita tulisi nostaa, koska takeita toimeksiantajan kanteiden menestymiselle ei voida antaa. Ennen kaikkea näyttöpuoli on vaikea.

Sen sijaan materiaalisia perusteita kanteen nostamiseksi näen olevan olemassa, koska säästöpankkilakia ja pankin sisäisiä sääntöjä, ohjeita ja määräyksiä on rikottu siltä osin kuin luottoja on myönnetty epävarmoja tai lähes olemattomia vakuuksia vastaan, luottoja on myönnetty suurempia prosentiosuuksia kuin olisi sallittu ja vakuusarvoina on käytetty tarkoitushakuisia arvoja, joilla esimerkiksi pankin luotto-tappion näyttämistä on voitu siirtää eteenpäin.

Mikäli kanteita päätetään nostaa, tulisi vastaajien piiri olla mahdollisimman laaja, kuten hallitus kokonaisuudessaan, toimitusjohtaja ja luottovaltuutetut. Nykyisin noudatettavan oikeudenkäymiskaaren puitteissa olisi syytä sopia tuomioistuimen kanssa siitä, ettei haasteita annettaisi tiedoksi vastaajille ennen, kuin kantajan taholta olisi laadittu lisäyksenä riittävä yksilöinti, joka osoittaisi lopulliset vastaajat.

Kunnioitavasti

Ari Soisalo

Asianajaja, oikeust.lis. Turku